

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Микитей Артем	ІНСТИТУЦІЙНА АРХІТЕКТУРА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДІВ	66
Мініцький Валерій	КОНЦЕПТУАЛЬНА МОДЕЛЬ ПОВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ: СИНЕРГІЯ ДЕРЖАВИ ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА	70
Мозолюк-Боднар Людмила	ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОЇ АДАПТАЦІЇ	74
Музиченко Ганна	ВЕТЕРАНИ ЯК НОВІ ПОЛІТИЧНІ АКТОРИ	77
Наумкіна Світлана	ВОЄННО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НОВОЇ АРХІТЕКТУРИ БЕЗПЕКИ В СХІДНІЙ ЄВРОПІ	81
Ніколаєва Майя, Кадук Наталя	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕХАНІЗМІВ УПРАВЛІННЯ ТА ДЕМОКРАТІЇ	85
Обухов Петро	МАНІПУЛЯТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ВИБОРЧИХ КАМПАНІЯХ ЯК ФАКТОР ВПЛИВУ НА ЕЛЕКТОРАЛЬНУ ПОВЕДІНКУ	88
Позняк Вікторія	РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ	92
Поляков Андрій	ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО	96
Приходько Сергій	ДЕМОКРАТІЯ ХХІ СТОЛІТТЯ: КРИЗА ЛЕГІТИМНОСТІ	99
Рогоза Анна	ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ: КОНСТИТУЦІЙНІ МОДЕЛІ РЕГУЛЮВАННЯ	102
Самойлов Олексій	КОНСЕРВАТИЗМ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ ТА ГЛОБАЛЬНИХ ЗАГРОЗ	104
Сокур Олексій	ЦИФРОВІЗАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ІНСТИТУТІВ: ДОСВІД УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ	106
Швець Світлана	ЦИФРОВА ПАРТИСИПАЦІЯ: ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ ПОДОЛАННЯ ПРАВОВОГО НІГІЛІЗМУ	109
Яковлева Лілія	ЛЕГІТИМНІСТЬ ВЛАДИ: СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР ПУБЛІЧНОЇ ПОЛІТИКИ	111

СЕКЦІЯ 2. ПРАВОВІ ТА ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ

Астапова Діана	ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ЗАХИСТУ ЧЕСТІ, ГІДНОСТІ ТА ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ У КОНТЕКСТІ ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	116
Баймуратов Михайло, Кофман Борис	МІЛІТАРНИЙ МУНІЦИПАЛІЗМ: ДО ПИТАННЯ ПРО ВИЗНАЧЕННЯ ІДЕНТИФІКАТОРІВ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ	118
Балацька Анна	ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТУРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	126
Баранов Сергій	ОКРЕМІ ПИТАННЯ ВИРОБЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНО - ПРАВОВОГО МЕХАНІЗМУ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ПОВОЄННИЙ ПЕРІОД	130

6. Пономаренко А. Українська журналістика в умовах гібридної війни. Дискурс сучасної журналістики. 2023. № 1. С. 89–96. (дата звернення: 22.04.2026).

Позняк В.М.,
здобувачка 4 року навчання
факультету економіки, менеджменту та психології
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
Державного торговельно-економічного університету,
Науковий керівник: **Приліпко С. М.,**
доцент., доктор державного управління
Державного торговельно-економічного університету
м. Київ, Україна

РОЛЬ ГРОМАДСЬКОСТІ У ПРОЦЕСАХ ФОРМУВАННЯ ДЕРЖАВНОЇ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Роль громадськості у розробці та впровадженні державної антикорупційної політики набуває критичної значущості в умовах трансформації системи публічного управління в Україні та реалізації євроінтеграційного курсу. Корупція продовжує залишатися ключовою загрозою національній безпеці, підривати економічний розвиток і знижувати довіру населення до державних інституцій, що вимагає системного та комплексного підходу до її подолання. У цьому контексті роль громадськості не обмежується допоміжною функцією, натомість стає основним чинником, який формує і забезпечує ефективність антикорупційної політики.

Антикорупційна політика держави охоплює широкий спектр правових, організаційних, інституційних та превентивних заходів, спрямованих на запобігання, виявлення та нейтралізацію корупційних ризиків. Разом із цим ефективність таких ініціатив значною мірою залежить від рівня прозорості державних органів та їхньої відкритості до інтеграції з громадянським суспільством [1]. Сучасна громадськість вже не є пасивним спостерігачем – вона перетворюється на активного учасника формування публічної політики, здатного впливати на визначення пріоритетів антикорупційної діяльності.

Одним із ключових інструментів участі громадськості у формуванні антикорупційної політики виступає громадський контроль. Він охоплює

моніторинг діяльності державних органів, аналіз нормативно-правових документів, участь у громадських консультаціях та роботу у дорадчих і наглядових структурах [2]. Такі заходи сприяють посиленню відкритості публічного управління, запобігають зловживанням владою та створюють додаткові бар'єри для прояву корупції.

Важливу роль у цьому процесі відіграють громадські організації, спеціалізовані на боротьбі з корупцією. Вагомий приклад – Transparency International Ukraine [3], яка займає провідну позицію серед антикорупційних ініціатив у країні. Організація здійснює системний моніторинг державних закупівель, зокрема через розробку та експертну підтримку електронної системи Prozorro. Щороку її звіти виявляють сотні сумнівних процедур закупівель; ці дані передаються правоохоронним органам чи органам фінансового контролю. Окрім того, TI Ukraine співпрацює з владою, надаючи експертну допомогу у створенні стратегій і внесенні змін до законодавства.

Чималий внесок у боротьбу з корупцією робить також Центр протидії корупції (ЦПК) [4]. Його діяльність зосереджується на аналітичній та адвокаційній роботі. Організація бере активну участь у розробці законодавчих ініціатив, аналізує ефективність роботи антикорупційних структур і висвітлює спроби політичного втручання у розслідування. Завдяки роботі ЦПК ініційовано низку кримінальних справ проти високопосадовців, а також розроблено експертні рекомендації, які були враховані при створенні державних антикорупційних програм. Таким чином, залучення громадськості до процесів формування державної антикорупційної політики не лише посилює її ефективність, але й сприяє побудові прозорішого та більш відповідального механізму управління у відповідності до європейських стандартів.

Автомайдан відіграє значну роль у боротьбі з корупцією, об'єднуючи громадський активізм, журналістські розслідування та правозахисну діяльність [5]. Їхні розслідування щодо незаконного збагачення посадових осіб, суддів і представників правоохоронних органів стали основою для дисциплінарних заходів, звільнень і кримінальних проваджень, демонструючи реальний вплив громадськості на антикорупційні процеси.

Діяльність ІС Ukraine (Національний Комітет Міжнародної торгової палати України) [6] є важливим елементом формування антикорупційної політики. Організація активно впроваджує принципи доброчесності, корпоративної етики та комплаєнсу у сфері публічно-приватної взаємодії. Вона надає рекомендації бізнесу щодо запобігання корупції, проводить освітні заходи й співпрацює із державними органами для інтеграції міжнародних стандартів прозорості, що особливо актуально в контексті євроінтеграції.

Медіа залишаються незамінним інструментом у боротьбі з корупцією відповідно до Закону України «Про медіа» [7]. Журналістські розслідування викривають корупційні схеми, створюють суспільний резонанс і стимулюють державні органи до дій. Спільна робота громадських організацій із журналістами значно підвищує дієвість антикорупційних зусиль. Участь громадськості у формуванні антикорупційної політики супроводжується певними труднощами, зокрема формалізмом консультацій, низьким рівнем правової культури населення та недостатнім урахуванням громадських пропозицій у прийнятті рішень.

Важливу роль у цьому відіграють публічні консультації, які створюють формальні механізми взаємодії між органами влади та суспільством. При належній організації вони дозволяють врахувати думки експертного середовища, громадських активістів і представників бізнесу під час підготовки нормативно-правових актів у сфері протидії корупції. Однак ефективність цього інструменту істотно залежить від готовності державних органів враховувати отримані пропозиції на практиці.

Особливу вагу має участь громадянського суспільства у роботі антикорупційних інституцій через наглядові та дорадчі органи. Включення представників активної громади до конкурсних комісій, громадських рад і комітетів із оцінки доброчесності посилює прозорість кадрових рішень і знижує ризик політичного впливу. Такий підхід відповідає міжнародним стандартам належного врядування, сприяє підвищенню довіри до антикорупційних структур і зміцнює їхню легітимність.

Важливим аспектом діяльності громадськості є розбудова антикорупційної культури через освітні та інформаційні ініціативи. Організація тренінгів, публічних лекцій, інформаційних кампаній та спеціалізованих програм для молоді сприяє закріпленню цінностей чесності та неприйняття корупції. У довгостроковій перспективі саме такі кроки формують соціальну основу для сталих антикорупційних змін.

Особливої уваги заслуговує діяльність громадських організацій у виявленні корупційних ризиків на місцевому рівні. Завдяки безпосередній близькості до локальних громад активісти мають змогу оперативно відстежувати порушення у використанні бюджетних коштів, сфері земельних відносин, системі публічних закупівель та надання адміністративних послуг. Таким чином, громадський контроль на місцях стає важливим доповненням до функціонування центральних органів влади.

Окремий напрям діяльності громадськості зосереджений на моніторингу використання міжнародної фінансової допомоги та донорських коштів. У

контексті зростаючої зовнішньої підтримки України аналітичні центри та спеціалізовані організації займаються незалежним аналізом реалізації проєктів, оцінкою ефективності витрат, а також інформують суспільство про виявлені ризики. Це не лише підвищує підзвітність органів влади, а й зміцнює довіру партнерів на міжнародному рівні.

У перспективі розвитку антикорупційної системи важливою стає інтеграція громадянської участі ще на етапах розробки управлінських рішень. Включення громадськості на стадії аналізу проблеми та вибору можливих рішень дає змогу ідентифікувати корупційні ризики ще до ухвалення конкретних заходів. Це відповідає сучасним стандартам превентивного підходу до протидії корупції та сприяє підвищенню загальної якості державного управління.

Таким чином, громадськість виступає одним із фундаментальних учасників у розробці й реалізації антикорупційної політики. Її діяльність забезпечує дієвий контроль за владою, сприяє виявленню порушень і формує культуру нетерпимості до корупції. Лише синергія державних механізмів і активних громадянських ініціатив здатна створити основу для ефективною, прозорою та відповідальною системи управління в Україні. Поступове розширення можливостей для участі громадськості у створенні та реалізації антикорупційної політики є необхідною умовою для досягнення її ефективності. Синергія громадського контролю, експертної підтримки, просвітницьких заходів та співпраці з владою формує комплексний механізм протидії корупції, який відповідає сучасним викликам і європейським стандартам управління.

Література:

1. Автомайдан : офіц. сайт громадської організації. URL: <https://automaidan.org.ua/>
2. Білецький А. В. Досвід участі громадськості у запобіганні корупції в Україні: аналіз практики та проблеми взаємодії з державними органами. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 136. С. 37–47. DOI: 10.21564/2414-990x.136.93223.
3. Кулик К. Д. Громадський антикорупційний моніторинг як важливий елемент запобігання корупції в Україні. *Правова держава*. 2025. № 59. С. 112–120. DOI: 10.18524/2411-2054.2025.59.340311.
4. Про медіа : Закон України від 13.12.2022 № 2849-IX. *База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2849-20>
5. Центр протидії корупції : офіц. сайт громадської організації. URL: <https://antac.org.ua/>

6. ІС Ukraine (Асоціація «Національний комітет Міжнародної торгової палати України») : офіц. сайт. URL: <https://iccua.org/en/>

Transparency International Ukraine : офіц. сайт громадської організації. URL: <https://ti-ukraine.org/>

Поляков А.В.

аспірант спеціальності «Політологія»,

кафедри політології

факультету міжнародних відносин, політології та соціології

Одеський національний університет ім. І. І. Мечникова,

м. Одеса, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНСТИТУТУ ГЛАВИ ДЕРЖАВИ В ПЕРІОД ГЕТЬМАНАТУ П. СКОРОПАДСЬКОГО

Уявлення у людській свідомості про главу держави (одноособного чи колективного) як верховного носія влади нерозривно пов'язано з існуванням самого інституту держави. Значним поштовхом у дослідженнях інституту глави держави на сучасному етапі стала поява у 1980-х рр. теоретико-методологічного підходу під назвою «новий інституціоналізм». На думку представників даного напрямку, інститути необхідно розглядати не лише як формально-правові норми і пов'язані з ними процедури, а також і як неформальні практики, угоди, шаблони, суспільні цінності та символи, що розгортаються у часовому просторі. Тобто для того, щоби об'єктивно дослідити певний інститут, необхідно простежити шлях, який він пройшов в історичній перспективі.

Згідно з таким підходом, аналіз сучасного інституту президенства в Україні потребує розгляду історичних умов формування інституту глави держави на українських територіях. І тут перед дослідником постає принципове питання – який історичний період слід вважати за початок формування інституту глави держави в Україні? Більшість науковців зараховують до таких періодів часи Київської Русі та добу Козаччини, трактуючи інститути князівської, а згодом гетьманської влади саме як інститут глави держави. Але якщо розглядати даний інститут у сучасному розумінні за такими його неодмінними ознаками як конституційно-правовий статус, нормативно зафіксовані повноваження, наявність власної апаратної структури, то слід погодитися з українським правознавцем В. Сухоносом, який вважає, що формування інституту глави держави в Україні починається з Гетьманату Павла Скоропадського [5, с. 226].

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції